

Sprawozdanie za 2016 r. w sprawie Turcji

Podczas lipcowej sesji plenarnej Parlament Europejski ma głosować nad rezolucją w sprawie sprawozdania Komisji za 2016 r. w sprawie Turcji. Długoletnie stosunki między UE a Turcją, choć mają priorytetowy charakter dla obu stron, ostatnio znacznie się pogorszyły, a rozmowy o akcesji mogą utknąć w martwym punkcie.

Kontekst

Rozmowy w sprawie przystąpienia Turcji do UE rozpoczęto w 2005 r., lecz postępowały powoli. Turcja i UE są [kluczowymi partnerami handlowymi](#) związanymi unią celną od 1995 r.; w grudniu 2016 r. Komisja [zapropozowała](#) jej unowocześnienie. W marcu 2016 r. obaj partnerzy osiągnęli [porozumienie w sprawie uchodźców](#), które pomogło [powściągnąć migracje](#) do Europy, w zamian za zagwarantowanie finansowania z UE i perspektywę liberalizacji reżimu wizowego. W czerwcu 2016 r. UE otworzyła jeszcze jeden rozdział negocjacyjny, lecz [stosunki](#), zamiast się ożywić, uległy od tamtego czasu pogorszeniu. Po nieudanej próbie zamachu stanu z dnia 15 lipca 2016 r. i po ogłoszeniu w Turcji stanu wyjątkowego UE nieoficjalnie zawiesiła rozmowy. [Liberalizacja reżimu wizowego utknęła w martwym punkcie](#), gdy okazało się, że Turcja nie spełnia wszystkich kryteriów, a w szczególności nie dokonała zmiany ustawy antyterrorystycznej. Dyskusje nad przywróceniem kary śmierci oraz presja przeciwko wolności słowa zostały uznane za „[szczególnie niepokojące](#)”. W kwietniu 2017 r. w Turcji odbyło się referendum, w którym niewielką większością głosów obywatele poparli zmiany w konstytucji tworzące podwaliny pod silne rządy prezydenckie, a zatem sytuacja Turcji staje się [trudna do przewidzenia](#).

Sprawozdanie Komisji Europejskiej za 2016 r. w sprawie Turcji

W [sprawozdaniu z 2016 r.](#), postrzeganym przez niektórych jako [najsurowsze](#) ze wszystkich dotychczas przedstawionych, uznano zamach stanu za bezpośredni atak na demokrację. Podkreślono w nim krytyczne podejście UE do bieżących wydarzeń oraz jej pełne wsparcie dla tureckich instytucji demokratycznych. Ponadto stwierdzono w nim, że środki nadzwyczajne (zawieszanie w obowiązkach, wyrzucanie z pracy, zatrzymywanie i przetrzymywanie w areszcie pod zarzutami domniemych powiązań z Ruchem Gülena i udziału w zamachu) stanowią poważne naruszenie podstawowych praw i swobód, co ma negatywne skutki dla całego społeczeństwa. Środki te są [monitorowane przez Radę Europy](#). W sprawozdaniu podkreślono, że sytuacja w południowo-wschodniej Turcji jest w chwili obecnej jednym z najtrudniejszych wyzwań. Po fiasku procesu rozwiązywania kwestii kurdyjskiej w 2015 r. sytuacja w zakresie bezpieczeństwa pogorszyła się i wzrosła liczba doniesień o przypadkach naruszania praw człowieka. W sprawozdaniu zwrócono uwagę na krok w tył w tak podstawowych obszarach reform jak reforma administracji publicznej, wymiar sprawiedliwości (niezawisłość sądownictwa), [wolność słowa](#), a nawet gospodarka. Zauważono także, że korupcja pozostaje palącym problemem. W dziedzinie prawa jako zatrważające postrzeżono przyjęcie ustawy umożliwiającej uchylenie immunitetu znacznej liczby członków parlamentu, a następnie ich zatrzymanie. Stosowanie ustawy antyterrorystycznej, niespójnej z dorobkiem UE, również budzi poważne zaniepokojenie o poszanowanie praw człowieka. Natomiast przyjęcie [ustawy ustanawiającej Urząd ds. Praw Człowieka i Równouprawienia](#) jest pozytywnym krokiem.

Stanowisko Parlamentu Europejskiego

W 2016 r. Parlament przyjął rezolucję w sprawie [sytuacji dziennikarzy](#) w Turcji oraz rezolucję w sprawie [stosunków UE–Turcja](#), wzywając po zamachu stanu do tymczasowego zamrożenia negocjacji akcesyjnych. W dniu 20 czerwca 2017 r. Komisja Spraw Zagranicznych (AFET) przyjęła sprawozdanie w sprawie sprawozdania Komisji za 2016 r. w sprawie Turcji. Potępia w nim zamach stanu i środki nadzwyczajne jako zagrażające

podstawowym swobodom. Co do wyniku referendum, podkreśla, że zaproponowane poprawki do konstytucji nie są zgodne z kryteriami kopenhaskimi, w związku z czym wzywa do zawieszenia negocjacji akcesyjnych, jeżeli poprawki te nie zostaną zmienione. Przewiduje się także natychmiastowe zerwanie negocjacji, jeżeli [zostanie przywrócona kara śmierci](#). Parlament apeluje o zniesienie stanu wyjątkowego oraz o sprawiedliwe polityczne rozstrzygnięcie kwestii kurdyjskiej. Podkreśla strategiczne znaczenie dobrych stosunków między UE a Turcją dla obu stron oraz podtrzymuje zobowiązanie do prowadzenia otwartego dialogu na temat wspólnych wyzwań i kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania (zwalczanie terroryzmu, migracja, energetyka, wymiana handlowa). Popiera propozycję unowocześnienia unii celnej oraz przyjmuje z zadowoleniem gościnność Turcji względem uchodźców. Wzywa Komisję do zagwarantowania długofalowych inwestycji skierowanych do uchodźców i przyjmujących ich społeczności w Turcji oraz podkreśla, że podstawowe znaczenie dla całego regionu ma rozwiązanie kwestii cypryjskiej.

Sprawozdanie z własnej inicjatywy: [2016/2308\(INI\)](#). Komisja przedmiotowo właściwa: AFET. Sprawozdawczyni: Kati Piri (S&D, Niderlandy).